

Sorumlu Yazar/Corresponding

Author:

Abdulsemet Aydeniz,

Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl
Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi,
Sosyoloji Bölümü,
saydeniz@yyu.edu.tr
ORCID: 0000-0002-0312-4928

JEL:

F22, H56

Geliş/Recived:

25/01/2026

Kabul/Accepted:

16/02/2026

Yayın/Puplished:

30/03/2026

Atıf/Cited as (APA):

Aydeniz, A. (2026). AB Göç
Rejiminin Güvenleştirilmesi ve
Dışsallaştırılması: Van-İran Sınır
Duvarı Üzerinden Eleştirel Bir Analiz.
Akademik İzduşum Dergisi, 11(1), 1-
11.

AB GÖÇ REJİMİNİN GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİ VE DIŞSALLAŞTIRILMASI: VAN-İRAN SINIR DUVARI ÜZERİNDEN ELEŞTİREL BİR ANALİZ

Öz

Bu çalışma, Avrupa Birliği'nin (AB) 2015 sonrası dönemde göç politikalarında yaşanan güvenlik merkezli dönüşümü, güvenlikleştirme ve dışsallaştırma yaklaşımlarını birlikte ele alarak incelemektedir. 2015 yılında yaşanan ve literatürde yaygın biçimde "Avrupa Mülteci Krizi" olarak adlandırılan süreç, AB'nin göçü insani ve toplumsal bir mesele olmaktan ziyade varoluşsal bir tehdit olarak yeniden tanımlamasına zemin hazırlamıştır. Bu tehdit söylemi aracılığıyla sınırların sertleştirilmesi, olağanüstü önlemlerin normalleştirilmesi ve göç kontrolünün AB sınırlarının ötesine taşınması meşrulaştırılmıştır. Çalışma, bu dönüşümü sınırların mekânsal olarak yeniden ölçeklendirilmesiyle işleyen daha geniş bir sınır rejimi dönüşümü olarak ele almaktadır. Makale, AB göç rejimindeki güvenlikleştirme ve dışsallaştırma süreçlerini, Türkiye-İran sınırında Van ve çevresinde inşa edilen yaklaşık 340 kilometrelik sınır duvarı üzerinden analiz etmektedir. Güvenlikleştirme ve dışsallaştırma teorilerinin sentezine dayanan nitel vaka analizi, Van sınır duvarının yalnızca fiziksel bir güvenlik önlemi olmadığını ortaya koymaktadır. Analiz, duvarın göçmenleri daha tehlikeli güzergâhlara yönlendirdiğini, sınır bölgelerinde yaşayan yerel toplulukların gündelik yaşamını dönüştürdüğünü ve sınırı toplumsal bir ayrışma hattına dönüştürdüğünü göstermektedir. Sonuç olarak çalışma, Van sınır duvarının istisnai bir örnek değil, AB göç rejiminde güvenlikleştirme ve dışsallaştırmanın giderek normalleşen işleyişinin somut bir yansıması olduğunu savunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Güvenlikleştirme, Dışsallaştırma, Sınır duvarları, Türkiye-İran sınırı.

THE SECURITIZATION AND EXTERNALIZATION OF THE EU'S MIGRATION REGIME: A CRITICAL ANALYSIS THROUGH THE VAN-İRAN BORDER WALL

Abstract

This article examines the security-oriented transformation of the European Union's (EU) migration policies in the post-2015 period by jointly analyzing the processes of securitization and externalization. The events commonly referred to as the "European Refugee Crisis" marked a critical turning point in the EU's approach to migration, enabling the reframing of migration not as a humanitarian or social issue but as an existential threat. Through this threat-based framing, the tightening of borders, the normalization of extraordinary measures, and the relocation of migration control beyond the EU's territorial boundaries have been legitimized. The article conceptualizes it as a broader restructuring of the EU border regime through spatial rescaling. The study analyzes the intertwined processes of securitization and externalization through a qualitative case study of the approximately 340-kilometer border wall constructed in and around Van along the Turkey-İran border. Drawing on a synthesis of securitization and externalization theories, the qualitative analysis demonstrates that the Van border wall functions as more than a physical security measure. The findings show that the wall redirects migrants toward more dangerous and potentially lethal routes, reshapes the everyday lives of local border communities, and transforms the border into a site of social division. Through these effects, the border emerges not as a fixed territorial line but as a dynamic space continuously produced through security practices and power relations. The article concludes that the Van border wall should not be understood as an exceptional case, but rather as a concrete expression of the increasingly normalized logic of securitization and externalization within the EU migration regime.

Keywords: Migration, Securitization, Externalization, Border Walls, the Turkey-İran Border.

1. GİRİŞ

Son yıllarda göç, Avrupa Birliği'nin (AB) siyasal, hukuksal ve toplumsal gündeminin merkezinde yer alan en tartışmalı politika alanlarından biri haline gelmiştir. Özellikle 2015 yılında yaşanan ve literatürde yaygın biçimde "Avrupa Mülteci Krizi" (European Refugee Crisis) olarak adlandırılan süreç, AB'nin göç yönetimine ilişkin yerleşik normlarını, kurumsal kapasitesini ve siyasal önceliklerini derinden sarsmıştır (Geddes & Scholten, 2016; Triandafyllidou, 2018). Suriye iç savaşı başta olmak üzere Ortadoğu, Güney Asya ve Afrika kaynaklı zorunlu göç hareketlerinin kısa süre içerisinde Avrupa'ya yönelmesi, AB'nin kendisini bir "insani koruma alanı" olarak tanımlayan söylemi ile fiili sınır ve güvenlik pratikleri arasındaki gerilimi görünür kılmıştır (UNHCR, 2015). Bu kriz, yalnızca göçmen ve mültecilerin sayısal artışına değil, aynı zamanda göç olgusunun AB siyasetinde nasıl anlamlandırıldığına dair köklü bir dönüşüme işaret etmektedir (Crawley et al., 2016; European Commission, 2016).

2015 öncesi dönemde Avrupa Birliği'nin göç politikaları, ağırlıklı olarak serbest dolaşım rejimi, işgücü hareketliliği ve uyum-entegrasyon politikaları çerçevesinde ele alınmış; göç, Birlik içi ekonomik bütünleşmenin ve demografik ihtiyaçların bir uzantısı olarak tartışılmıştır (Geddes, 2003; Guild, 2006; Favell, 2008). Bu dönemde göç, Avrupa bütünleşmesinin ekonomik mantığıyla uyumlu bir biçimde, piyasa ihtiyaçları, demografik dönüşümler ve Birlik içi mobilite üzerinden tartışılmakta; göç olgusu daha ziyade ekonomik rasyonalite temelinde anlamlandırılmaktaydı (Castles, de Haas & Miller, 2014; Favell, 2008). Schengen rejimi, iç sınırların kaldırılması ve serbest dolaşım ilkesi, bu yaklaşımın hem kurumsal hem de normatif dayanaklarını oluşturmuş; göç, AB bütünleşmesinin işleyişini kolaylaştıran bir unsur olarak değerlendirilmiştir (Geddes, 2003; Guild, 2006). Her ne kadar bu dönemde de göç zaman zaman toplumsal ve siyasal tartışmalara konu olsa da, göç olgusu ağırlıklı olarak güvenlik meselesi olarak değil, "yönetilmesi gereken" bir toplumsal ve ekonomik süreç olarak ele alınmıştır (Boswell, 2007). Ancak 2015 sonrasında bu çerçeve köklü biçimde değişmiştir. Suriye iç savaşı başta olmak üzere Ortadoğu, Güney Asya ve Afrika kaynaklı zorunlu göç hareketlerinin kısa süre içerisinde Avrupa'ya yönelmesi, AB'nin göç yönetimine ilişkin kurumsal kapasitesini ve normatif iddialarını derin biçimde sarsmıştır. Bu süreç, yalnızca göçmen ve mülteci sayılarındaki artışla açıklanamaz. Asıl belirleyici olan, göçün AB siyasetinde nasıl anlamlandırıldığı, hangi söylemsel çerçeve içinde sunulduğu ve hangi siyasal araçlarla yönetilmeye başlandığıdır.

Akademik literatürde yaygın biçimde vurgulandığı üzere, bu dönemde göç giderek artan biçimde güvenlik söylemleriyle çerçevelenmiştir. Göç, "kriz", "olağanüstü durum", "kontROLSÜZ AKIN" ve "tehdit" kavramlarıyla birlikte anılmaya başlanmış; düzensiz göçmenler, Avrupa'nın iç güvenliğini, toplumsal düzenini ve kültürel kimliğini tehdit eden özneler olarak temsil edilmiştir (Huysmans, 2000; Bigo, 2002). Bu söylemsel dönüşüm, göçün insani ve toplumsal bir mesele olmaktan çıkarılarak, varoluşsal bir güvenlik sorunu olarak yeniden inşa edilmesi anlamına gelmektedir. Bu bağlamda göç, olağan siyasal müzakere alanının dışına taşınarak güvenlik alanına dâhil edilmiştir. Güvenlik alanına taşınan bir olgunun ise olağanüstü önlemleri meşrulaştırma potansiyeli taşıdığı bilinmektedir (Buzan, Wæver & de Wilde, 1998). Sınırların sertleştirilmesi, askeri ve yarı-askeri araçların devreye sokulması, fiziksel bariyerlerin inşası ve kapsamlı denetim mekanizmalarının normalleşmesi, bu sürecin somut çıktıları arasında yer almaktadır.

Ancak bu dönüşüm yalnızca AB üyesi devletlerin kendi sınırları içerisinde gerçekleşmemiştir. Aksine, göçün güvenikleştirilmesi, sınır kontrolünün AB sınırlarının ötesine taşınmasını hedefleyen dışsallaştırma stratejileriyle tamamlanmıştır. Böylece göç yönetimi, yalnızca iç politika meselesi olmaktan çıkmış; AB'nin dış ilişkilerinin, komşuluk politikalarının ve jeopolitik stratejilerinin merkezî bir unsuru haline gelmiştir. Bu çalışma, AB göç rejimindeki bu ikili dönüşümü -güvenikleştirme ve dışsallaştırma- Türkiye-İran sınırında Van ve çevresinde inşa edilen yaklaşık 340 kilometrelik sınır duvarı üzerinden incelemektedir. Çalışma, Van duvarının doğrudan AB tarafından inşa edilmiş veya finanse edilmiş olduğunu iddia etmemektedir. Bunun yerine, bu duvarı AB merkezli güvenikleştirme ve dışsallaştırma politikalarının oluşturduğu yapısal bağlamın nedensel bir sonucu olarak ele almaktadır. Başka bir ifadeyle, Van duvarı, AB sınır rejiminin hukuki değilse bile fiili olarak doğruya doğru genişlemesinin maddi ve mekânsal bir tezahürü olarak analiz edilmektedir.

Bu yaklaşım, çalışmanın temel araştırma sorularını şekillendirmektedir:

-Göçün AB düzeyinde güvenikleştirilmesi, sınır kontrolünün mekânsal olarak AB dışına taşınmasını hangi siyasal ve kurumsal mekanizmalar üzerinden mümkün kılmaktadır?

-Van sınır duvarı, bu sürecin mekânsal, sembolik ve gündelik pratikler düzeyindeki etkilerini nasıl görünür kılmaktadır?

-Bu vaka, AB göç rejiminin daha geniş işleyiş hakkında ne tür genellenebilir çıkarımlar sunmaktadır?

2. GÜVENLİKLEŞTİRME YAKLAŞIMI VE AVRUPA BİRLİĞİ GÖÇ REJİMİ

Yukarıda tartışıldığı üzere, Avrupa Birliği'nin göç politikalarında 2015 sonrası dönemde yaşanan dönüşüm, yalnızca kurumsal düzenlemeler veya politika araçlarındaki değişimlerle sınırlı değildir. Bu dönüşüm aynı zamanda göçün siyasal olarak nasıl tanımlandığına, hangi anlam dünyası içinde konumlandırıldığına ve hangi önlemlerle yönetilmesinin meşru kabul edildiğine ilişkin daha derin bir paradigmatik kaymaya işaret etmektedir. Bu bağlamda, AB göç rejimindeki değişimi kavramsallaştırmak için en işlevsel teorik çerçevelerden biri, Kopenhag Okulu tarafından geliştirilen güvenlikleştirme teorisidir. Kopenhag Okulu'na göre güvenlikleştirme, belirli bir olgunun- örneğin göç, terörizm ya da çevre sorunlarının- siyasal söylem aracılığıyla "varoluşsal bir tehdit" olarak inşa edilmesi ve bu tehdit algısı üzerinden olağan siyasal prosedürlerin dışına çıkan önlemlerin meşrulaştırılması sürecidir (Buzan, Wæver & de Wilde, 1998). Bu yaklaşım, güvenliği nesnel bir durumdan ziyade, söylemsel ve toplumsal olarak kurulan bir pratik olarak ele alır. Dolayısıyla bir olgunun gerçekten "tehdit" olup olmamasından ziyade, siyasal aktörlerin onu nasıl sunduğu ve bu sunumun hedef kitleler tarafından ne ölçüde kabul gördüğü belirleyici hale gelir.

Bu teorik çerçeve, AB bağlamında göçün geçirdiği dönüşümü anlamak açısından özellikle açıklayıcıdır. Nitekim vurgulandığı üzere, göç 2015 öncesinde büyük ölçüde ekonomik entegrasyon, işgücü hareketliliği ve uyum politikaları çerçevesinde ele alınırken, kriz sonrası dönemde giderek daha fazla güvenlik eksenli bir söylemle tanımlanmaya başlanmıştır. Bu süreçte göç, Avrupa'nın toplumsal düzeni, iç güvenliği ve kültürel kimliği açısından potansiyel bir tehdit olarak sunulmuş; düzensiz göçmenler ise "kontROLSÜZ", "illegal" ve "tehlikeli" özneler olarak temsil edilmiştir (Huysmans, 2006; Glušac, 2014).

Güvenlikleştirme teorisinin temel katkılarından biri, bu tür temsillerin yalnızca söylemsel tercihler olmadığını; aynı zamanda somut siyasal sonuçlar ürettiğini göstermesidir. Göçün tehdit olarak kodlanması, sınırların militarizasyonu, fiziksel bariyerlerin inşası, geri kabul anlaşmaları ve sert denetim mekanizmaları gibi olağanüstü önlemleri hem mümkün hem de meşru kılmaktadır. Başka bir ifadeyle, göçün güvenlikleştirilmesi, dışsallaştırma stratejilerinin ön koşulunu oluşturmaktadır. Göç "kriz" ve "tehdit" olarak tanımlanmadığı sürece, AB'nin sınır kontrolünü kendi topraklarının ötesine taşıması ve üçüncü ülkelerde fiili sınır güvenliği uygulamalarını teşvik etmesi siyasal kabul görmeyecektir.

Bu noktada güvenlikleştirme teorisinin yalnızca söyleme odaklanan dar bir çerçeve olarak görülmemesi önemlidir. Güvenlikleştirme, yalnızca liderlerin konuşmaları veya resmi belgelerdeki dil üzerinden değil, aynı zamanda pratikler aracılığıyla da işler. AB göç rejimi bu açıdan çarpıcı bir örnek sunmaktadır. AB'nin sınır yönetiminde Frontex gibi kurumlar üzerinden yürütülen operasyonlar, göçün teknik bir yönetim alanı olmaktan çıkarılarak güvenlik aygıtının kurumsal bir parçası haline geldiğini göstermektedir (Léonard, 2010). Sınır gözetim teknolojileri, ortak operasyonlar, biyometrik veri sistemleri ve askeri nitelikli sınır devriyeleri, güvenleştirmenin gündelik ve rutin pratikler yoluyla nasıl "normalleştirildiğini" ortaya koymaktadır.

Bu pratik boyut, Türkiye-İran sınırındaki duvarın analizinde merkezi bir öneme sahiptir. Söz konusu duvar, göçün güvenleştirmesinin yalnızca AB'nin resmi sınırlarında değil, aynı zamanda AB dışındaki coğrafyalarda da yeniden üretildiğini göstermektedir. Burada güvenleleştirme, AB üyesi olmayan bir ülkede, AB'nin güvenlik mantığıyla uyumlu biçimde işleyen fiziksel ve mekânsal düzenlemeler yoluyla somutlaşmaktadır. Dolayısıyla güvenleleştirme, yalnızca söylemsel bir süreç değil; sınır mekânlarını, yerel toplulukları ve göçmenlerin hareket güzergâhlarını doğrudan şekillendiren maddi bir güç haline gelmektedir.

Güvenleleştirme teorisinin ortaya koyduğu söylemsel ve pratik dönüşüm, Avrupa Birliği'nin göç politikalarında tek başına yeterli bir açıklama sunmamaktadır. Göçün "tehdit" olarak inşa edilmesi, sınırların sertleştirilmesini ve olağanüstü önlemleri meşrulaştırırken; bu önlemlerin nerede ve kim tarafından uygulanacağı sorusu, AB göç rejiminin ikinci temel boyutunu, yani dışsallaştırma stratejilerini gündeme getirmektedir. Bu bağlamda dışsallaştırma, güvenleleştirilen göç olgusunun kontrolünün AB sınırlarının ötesine taşınması sürecini ifade etmektedir.

Dışsallaştırma (externalization), göç yönetimine ilişkin denetim, sorumluluk ve maliyetlerin Avrupa Birliği sınırlarının ötesine, üye olmayan üçüncü ülkelere aktarılması sürecini ifade etmektedir (Boswell, 2003; Betts, 2011). Bu yaklaşım, AB'nin kendi sınırları içerisinde karşılaştığı siyasal, hukuksal ve toplumsal baskıları azaltmayı hedeflerken, göçmen ve mültecilerin Avrupa Birliği ülkelerinin topraklarına ulaşmadan önce durdurulmasını amaçlayan çok katmanlı ve önleyici bir sınır güvenliği mimarisi inşa etmektedir (Bialasiewicz, 2012; Moreno-Lax, 2017; Lavenex, 2006). Bu çerçevede göç, giderek AB'nin iç düzenleme alanından çıkarılarak, dış politika, komşuluk ilişkileri ve üçüncü ülkelerle yürütülen jeopolitik pazarlıkların merkezi bir unsuru hâline gelmektedir (Betts & Milner, 2019; European Council on Foreign Relations, 2018). Bu bağlamda 2015 sonrası dönemde AB göç politikaları giderek "içerden dışarıya" doğru yeniden ölçeklendirilmiştir. Bu yeniden ölçeklendirme, yalnızca

coğrafi bir genişlemeye değil; aynı zamanda göç yönetiminin normatif ve kurumsal sınırlarının da dönüşmesine işaret etmektedir. AB, göçü kendi sınırları içinde yönetmek yerine, transit ve kaynak ülkelerde kontrol altına almayı tercih etmiş; bu doğrultuda geri kabul anlaşmaları, mali yardım programları, teknik kapasite transferleri ve ortak operasyonlar yoluyla üçüncü ülkeleri fiilen AB sınır rejiminin bir parçası haline getirmiştir.

Bu sürecin merkezinde yer alan ülkelerden biri Türkiye'dir. Türkiye, hem AB'ye aday ülke statüsü hem de Ortadoğu, Güney Asya ve Afrika'dan Avrupa'ya uzanan göç yolları üzerindeki stratejik konumu nedeniyle dışsallaştırma politikalarının en yoğun biçimde uygulandığı örneklerden birini sunmaktadır. Özellikle 2016 AB-Türkiye Mutabakatı, dışsallaştırmanın kurumsal ve hukuki boyutunu açık biçimde ortaya koymuş; Türkiye'yi AB adına düzensiz göç akınlarını durduran, barındıran ve yöneten bir "ön cephe" ülkesine dönüştürmüştür. Ancak dışsallaştırma, yalnızca diplomatik anlaşmalar ya da mali teşvik mekanizmaları üzerinden işleyen soyut bir yönetim stratejisi değildir. Aksine bu yaklaşım, sınırların yeniden mekânsallaştırılması ve maddi olarak yeniden inşa edilmesi yoluyla somutlaşan güçlü bir fiziksel boyuta sahiptir (Bialasiewicz, 2012; Walters, 2015). Transit ülkelerde sınırların tahkim edilmesi, ileri gözetim ve izleme altyapılarının kurulması, kamp ve geri gönderme merkezlerinin yaygınlaştırılması ile sınır duvarları ve fiziki engellerin inşası, dışsallaştırma politikalarının en görünür ve maddi çıktıları arasında yer almaktadır (Jones & Johnson, 2016; Andersson, 2014). Bu süreçler, Avrupa Birliği'nin sınır kontrolünü fiilen kendi coğrafi sınırlarının ötesine taşıyarak, göçmenlerin AB topraklarına ulaşmadan önce durdurulmasını hedefleyen önleyici bir sınır rejimi üretmektedir (Mountz, 2010; Vaughan-Williams, 2015). Bu bağlamda, Türkiye'nin doğu sınırında İran'a paralel biçimde inşa edilen sınır duvarı, AB'nin göç kontrolünü komşu ve transit ülkeler aracılığıyla maddi olarak dışsallaştırmasının somut bir örneği olarak değerlendirilebilir ve dışsallaştırma teorisinin ampirik düzeyde incelenmesi açısından kritik bir vaka teşkil etmektedir (İçduygu & Aksel, 2014; Kaya, 2020).

Türkiye-İran sınırındaki duvar, AB'nin göçü "Avrupa'ya ulaşmadan önce" durdurma hedefinin, AB üyesi olmayan bir ülkede, AB'nin güvenlik mantığıyla uyumlu biçimde maddi bir forma bürünmesidir. Bu yönüyle duvar, dışsallaştırmanın yalnızca bir politika tercihi değil, sınır mekânlarını yeniden üreten bir iktidar pratiği olduğunu ortaya koymaktadır.

Dışsallaştırma literatürü, bu sürecin eşitsiz ve hiyerarşik bir ilişki biçimi ürettiğini vurgulamaktadır. Göç yönetiminin maliyetleri ve insani sonuçları büyük ölçüde üçüncü ülkelere yüklenirken, AB göçün siyasal ve hukuksal sonuçlarından görece yalıtılmış hale gelmektedir. Türkiye örneğinde bu durum, göçmenlerin AB topraklarına ulaşmadan Türkiye'nin doğu ve batı sınırlarında tutulması; buna karşılık AB'nin "güvenli alan" algısını koruması şeklinde somutlaşmaktadır. Bu noktada güvenikleştirme ve dışsallaştırma arasındaki ilişki belirginleşmektedir. Göçün güvenikleştirilmesi, dışsallaştırmayı siyasal olarak mümkün ve meşru kılarken; dışsallaştırma, güvenikleştirmenin mekânsal olarak hayata geçirilmesini sağlamaktadır. Başka bir ifadeyle, güvenikleştirme "neden" sorusuna yanıt verirken, dışsallaştırma "nasıl" ve "nerede" sorularını yanıtlamaktadır. Türkiye-İran sınırındaki duvar, bu iki sürecin kesişim noktasında yer almakta; göçün tehdit olarak inşa edilmesi ile bu tehdidin AB sınırlarının ötesinde kontrol altına alınması arasındaki bağı görünür kılmaktadır.

3. AVRUPA BİRLİĞİ-TÜRKİYE İLİŞKİLERİ, ADAYLIK SÜRECİ VE SINIR YÖNETİMİNİN DIŞSALLAŞTIRILMASI

Avrupa Birliği'nin göç ve sınır yönetimi politikalarının Türkiye üzerinden dışsallaştırılmasını mümkün kılan temel yapısal koşullardan biri, Türkiye'nin uzun süredir devam eden Avrupa Birliği adaylık sürecidir. Türkiye'nin göç, iltica ve sınır politikaları, özellikle 2000'li yıllardan itibaren, bir yandan AB ile yürütülen üyelik müzakereleri çerçevesinde gelişen hukuki ve kurumsal uyum süreçleri, diğer yandan Avrupa'nın çevresinde hızlanan zorunlu yerinden edilme hareketleri bağlamında şekillenmiştir (Gökalp Aras & Şahin Mencütek, 2019). Bu durum, AB göç rejiminin yalnızca üye devletler düzeyinde değil; aday ve komşu ülkeler aracılığıyla da yeniden üretildiğini göstermektedir.

Türkiye-AB ilişkileri tarihsel olarak güvenlik, jeopolitik konum ve Batı ittifakına aidiyet ekseninde gelişmiştir. 1963 Ankara Anlaşması ile başlayan ortaklık süreci, Türkiye'nin Soğuk Savaş bağlamında Avrupa Ekonomik Topluluğu tarafından Batı bloğunun bir parçası olarak konumlandırılmasıyla yakından ilişkilidir. Ancak Türkiye'nin 1987 yılında yaptığı tam üyelik başvurusu, demokratikleşme sorunları, Kıbrıs meselesi ve Avrupa bütünleşmesinin iç öncelikleri nedeniyle uzun süre ilerleme kaydedememiştir (Lippert, 2021). Türkiye'nin aday ülke statüsünün 1999 Helsinki Zirvesi'nde tanınmasıyla birlikte, göç, iltica ve sınır yönetimi alanları AB-Türkiye ilişkilerinde ikincil bir teknik başlık olmaktan çıkarak merkezi bir politika alanı hâline gelmiştir. Bu dönemde AB'nin Türkiye'ye yönelik yaklaşımı, koşulluluk (conditionality) ilkesi çerçevesinde şekillenmiştir. AB, aday ülkelerden hukuk devleti, insan hakları ve idari kapasite alanlarında kapsamlı reformlar talep etmiş; buna karşılık tam üyelik perspektifini temel teşvik unsuru olarak sunmuştur (Schimmelfennig, 2008; Börzel et al.,

2017). Bununla birlikte, Türkiye'nin Ortadoğu, Güney Asya ve Avrupa arasındaki göç yolları üzerindeki stratejik konumu, özellikle 2010'lu yıllardan itibaren bu ilişkiye yeni bir boyut kazandırmıştır. Artan zorunlu yerinden edilme hareketleri bağlamında Türkiye, Avrupa'ya yönelen düzensiz göçün kontrolünde merkezi bir aktör hâline gelmiş; bu durum, göç ve sınır yönetimini AB-Türkiye ilişkilerinde giderek daha fazla jeopolitik bir pazarlık alanına dönüştüğünü söylemek mümkündür.

Bu bağlamda Türkiye'nin sınır ve göç politikaları, ne yalnızca AB tarafından dayatılan normların pasif biçimde içselleştirilmesiyle ne de bütünüyle ulusal güvenlik önceliklerine indirgenerek açıklanabilir. Aksine bu alan, Türkiye'nin uzun süredir devam eden karşı-terörizm politikaları, kaçakçılıkla mücadele pratikleri ve egemenlik söylemleri ile AB merkezli göç rejiminin hedef ve araçlarının kesiştiği bir eklemlenme alanı olarak ortaya çıkmaktadır. Özellikle Türkiye'nin doğu sınırları, Kürt meselesi ve sınır aşan güvenlik tehditleri nedeniyle, AB sürecinden çok önce de yoğun biçimde denetlenen ve militarize edilen bölgeler olmuştur (Bozçalı, 2024). AB ile yürütülen göç ve sınır yönetimi işbirliği, bu mevcut güvenlik altyapısına eklenerek onu dönüştürmüş ve genişletmiştir.

Bu eklemlenme süreci, AB merkezli sınır yönetimi norm ve pratiklerinin Türkiye bağlamında uygulanması yoluyla somutlaşmıştır. Entegre Sınır Yönetimi (Integrated Border Management -IBM) yaklaşımı, bu dönüşümün temel araçlarından biri olmuştur. IBM, sınır güvenliğini yalnızca fiziki sınır çizgilerinde yürütülen bir denetim faaliyeti olarak değil; vize rejimleri, sınır gözetimi, geri gönderme mekanizmaları, veri paylaşımı ve kurumsal koordinasyon gibi çok katmanlı bir yönetim alanı olarak ele almaktadır. Türkiye'de bu yaklaşım, 2001 ve 2006 Ulusal Eylem Planları, 2006 IBM Stratejisi ve 2008 Ulusal Uyum Programı aracılığıyla kurumsal bir çerçeveye kavuşmuştur (Karadağ, 2019). Bu dönüşümün maddi altyapısı ise büyük ölçüde Katılım Öncesi Yardım Aracı (Instrument for Pre-Accession Assistance-IPA) kapsamında sağlanan mali ve teknik desteklerle şekillenmiştir. IPA I, II ve III dönemlerinde AB fonları; sınır gözetim teknolojilerinin geliştirilmesini, elektro-optik kulelerin, termal kameraların, radar sistemlerinin ve mobil izleme araçlarının sınır bölgelerine yerleştirilmesini desteklemiştir (Dikilitaş, 2029). Bu yatırımların önemli bir bölümü, Van, Ağrı, Iğdır ve Kars illerini kapsayan Türkiye-İran sınırı boyunca yoğunlaşmıştır. AB politika belgelerinde bu sınır hattı, düzensiz göç, kaçakçılık ve sınır aşan suçlarla ilişkilendirilen stratejik bir alan olarak tanımlanmıştır.

Bu çerçevede Türkiye'nin doğu sınırında inşa edilen duvarlar, hendekler ve ileri gözetim sistemleri, ulusal güvenlik gerekçeleriyle olduğu kadar, AB'nin göçü Avrupa'ya ulaşmadan önce kontrol altına alma hedefleriyle de örtüşen bir işlev görmektedir. Sınır altyapısının güçlendirilmesi, gözetim teknolojilerinin yaygınlaştırılması ve sınır güvenliğinin mekânsal olarak yoğunlaştırılması, AB merkezli dışsallaştırma stratejisinin Türkiye bağlamında aldığı somut biçimler arasında yer almaktadır. Van sınır duvarı, bu bağlamda, AB sınırlarının hukuki olarak değilse bile fiili olarak doğuya doğru genişlemesinin maddi bir tezahürü olarak değerlendirilebilir.

Bu durum, AB sınırlarının sabit ve coğrafi bir çizgi olmaktan çıkarak, göçün durdurulmasının mümkün görüldüğü her yerde yeniden kurulduğunu göstermektedir. Türkiye'nin doğu sınırı, özellikle Van örneğinde, bu yeniden ölçeklendirme sürecinin en çarpıcı mekânlarından biri hâline gelmiştir. Böylece sınır, yalnızca devlet egemenliğinin bir göstergesi değil; AB merkezli göç rejiminin güvenlikçi mantığının Türkiye bağlamında yeniden üretildiği dinamik bir mekân olarak ortaya çıkmaktadır. Bu yapısal çerçeve, bir sonraki bölümde Van sınır duvarının mekânsal, toplumsal ve insani etkilerinin analiz edilmesi için analitik bir zemin sunmaktadır.

4. GÜVENLİĞİN MEKÂNSALLAŞMASI: AB SINIR REJİMİNİN DOĞUYA DOĞRU YENİDEN ÖLÇEKLENMESİ

Son yıllarda Türkiye'nin İran sınırında inşa edilen güvenlik duvarı, resmi söylemde kaçakçılık ve ulusal güvenlikle ilişkilendirilse de, akademik çalışmalar bu yapının AB göç rejimiyle doğrudan bağlantılı olduğunu göstermektedir. Özellikle saha temelli çalışmalar, AB destekli sınır güvenliği politikalarının yerel güvenlik pratikleriyle iç içe geçerek "dışsallaştırma sızıntısı" (externalisation creep) yarattığını ortaya koymaktadır (Davies, Isakjee ve Obradovic-Wochnik, 2022). Bu bağlamda duvar, yalnızca bir fiziksel engel değil, AB sınırlarının fiilen doğuya doğru genişlemesinin sembolik bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Benzer şekilde, göçmenlerin AB sınırlarına ulaşmadan önce İran ve Türkiye sınırlarında durdurulması, AB'nin "itme ve geri gönderme" (pushback) pratiklerinin coğrafi olarak yayılmasına işaret etmektedir (Vaughan-Williams, 2015).

Van ve çevresinde İran sınırı boyunca inşa edilen sınır duvarı, göçün güvenleştirilmesinin soyut bir söylem olmaktan çıkarak mekânda cisimleştiği somut bir örnek sunmaktadır. Güvenleştirme literatürünün vurguladığı üzere, bir olgunun tehdit olarak inşa edilmesi, çoğu zaman bu tehdidin belirli coğrafi alanlarda yoğunlaştırılmasını beraberinde getirir. AB bağlamında bu süreç, sınırların yalnızca hukuki değil, fiili olarak da yeniden tanımlanmasına yol açmıştır. Van duvarı, AB sınırlarından coğrafi olarak uzak bir noktada yer almasına rağmen, AB'nin düzensiz göçle mücadele stratejisinin mekânsal bir uzantısı olarak işlev görmektedir. Bu durum,

göç kontrolünün AB iç sınırlarından ziyade transit ülkelerde yoğunlaştırıldığını gösteren dışsallaştırma literatürüyle örtüşmektedir (Çetin, 2020). Nitekim saha temelli çalışmalar, Türkiye-İran sınırında AB destekli sınır güvenliği anlayışının yerel güvenlik pratikleriyle iç içe geçerek yeni bir “sınır rejimi” ürettiğini ortaya koymaktadır (Vaughan-Williams, 2015).

Bu bağlamda Van duvarı, göçün hareket eden bir olgu olmaktan çıkarılarak belirli mekânlarda sabitlenen ve kontrol edilen bir güvenlik problemine dönüştürülmesini temsil etmektedir. Böylece AB'nin sınırları, fiilen Türkiye'nin doğusuna doğru genişlemekte; sınır güvenliği, AB üyesi olmayan bir ülkede, AB'nin güvenlik mantığına uygun biçimde yeniden üretilmektedir. Van sınır duvarının en çarpıcı etkileri, güvenikleştirme ve dışsallaştırma politikalarının gündelik hayatta nasıl deneyimlendiği üzerinden gözlemlenmektedir. Literatür, sınır duvarlarının ve sert sınır güvenliği önlemlerinin göçü durdurmak yerine, göçmenleri daha uzun, tehlikeli ve ölümcül güzergâhlara yönlendirdiğini ortaya koymaktadır (Andersson, 2014; De Genova, 2017; Mountz, 2010; Vaughan-Williams, 2015). Türkiye-İran sınırı da, sınır güvenliğinin yoğunlaşmasıyla birlikte göçmenlerin dağlık ve iklim koşulları son derece riskli rotalara itilmesi bakımından bu dinamiğin açık bir örneğini sunmaktadır.

Duvarın inşasıyla birlikte göçmenler, dağlık ve iklim koşulları son derece sert olan alanlardan geçmek zorunda kalmakta; bu durum donma, kaybolma ve ölüm risklerini artırmaktadır. Bu sonuçlar, güvenikleştirme politikalarının literatürde sıklıkla vurgulanan “beklenmedik fakat yapısal” insani bedellerine işaret etmektedir [(De Genova, 2017)]. Öte yandan, duvar yalnızca göçmenlerin değil, sınır bölgelerinde yaşayan yerel toplulukların da gündelik yaşamını dönüştürmektedir. Tarihsel olarak sınır geçişlerine, küçük ölçekli ticarete ve sınır ötesi sosyal ilişkilere dayanan yerel ekonomi, güvenlikçi politikalar nedeniyle ciddi biçimde zayıflamıştır. Saha araştırmaları, sınır güvenliğinin yoğunlaşmasıyla birlikte sınır bölgelerinde yaşayan yerel topluluklarda göçmenlere yönelik olumsuz algıların güçlendiğini ve sınırın, yalnızca mekânsal bir ayırıcı olmaktan çıkarak toplumsal bir ayırışma hattına dönüştüğünü göstermektedir (Andersson, 2014; Rumford, 2006; Newman, 2006; Wilson & Donnan, 2012).

Bu düzeyde Van duvarı, güvenliğin soyut bir politika hedefi olmaktan çıkarak bedensel risk, kırılganlık ve görünmezlik üreten gündelik bir deneyime dönüştüğünü ortaya koymaktadır.

5. SONUÇ

Bu çalışma, Avrupa Birliği'nin 2015 sonrası göç politikalarında yaşanan dönüşümü, güvenikleştirme ve dışsallaştırma süreçlerini birlikte ele alarak eleştirel bir çerçevede analiz etmiştir. Türkiye-İran sınırında inşa edilen Van sınır duvarı üzerinden yürütülen vaka analizi, AB göç rejimindeki değişimin yalnızca teknik bir politika uyarlaması olmadığını; aksine Avrupa bütünleşmesinin normatif temellerini, sınır kavrayışını ve siyasal sorumluluk anlayışını yeniden şekillendiren yapısal bir dönüşüme işaret ettiğini ortaya koymaktadır.

Avrupa Birliği ile Türkiye arasında 18 Mart 2016 tarihinde kabul edilen AB-Türkiye Mutabakatı, Avrupa'ya yönelen düzensiz göç hareketlerinin “kaynağında ve transit ülkelerde” kontrol altına alınmasını AB göç politikasının merkezî hedeflerinden biri hâline getirmiştir (European Council, 2016). Mutabakat, Türkiye'nin Avrupa'ya yönelen düzensiz göç akımlarının durdurulmasında kilit bir aktör olarak konumlandırılmasını kurumsallaştırmış; bu çerçevede Türkiye, AB'nin göç kontrol stratejisinde fiilen bir “ön cephe” ülkesi hâline gelmiştir (Lavenex, 2006).

Mutabakat sonrasında Avrupa Birliği, Türkiye'ye yönelik mali ve teknik desteklerini özellikle sınır yönetimi alanında yoğunlaştırmıştır. Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (Instrument for Pre-Accession Assistance-IPA) kapsamında yürütülen projeler, Türkiye'nin sınır gözetim kapasitesinin artırılmasını, sınır güvenliği altyapısının modernleştirilmesini ve Entegre Sınır Yönetimi (Integrated Border Management- IBM) yaklaşımının kurumsallaştırılmasını hedeflemiştir (European Commission, 2016). AB belgelerinde bu politikalar, düzensiz göçle mücadele, ikincil hareketlerin önlenmesi ve sınır güvenliğinin güçlendirilmesi gibi teknik hedeflerle gereçlendirilmektedir.

Bu noktada, AB fonlarının Van'da inşa edilen sınır duvarını doğrudan finanse ettiğine dair bir kanıt bulunmamaktadır. Ancak eleştirel politika analizi açısından belirleyici olan, bu mali ve kurumsal desteklerin sınırların sertleştirilmesini teşvik eden ve meşrulaştıran bir yapısal politika ortamı üretmiş olmasıdır. Dolayısıyla AB-Türkiye Mutabakatı ile IPA/IBM çerçevesi, Van sınır duvarının ortaya çıktığı güvenlikçi bağlamın anlaşılması açısından temel bir arka plan sunmaktadır (Bialasiewicz, 2012).

Çalışmanın temel savı, AB'nin göçü giderek artan biçimde varoluşsal bir güvenlik tehdidi olarak inşa etmesinin, yalnızca olağanüstü sınır önlemlerini değil, aynı zamanda bu önlemlerin AB coğrafyasının ötesinde

uygulanmasını da meşrulaştırdığıdır. Güvenlikleştirme, bu bağlamda, göçün siyasal olarak olağan müzakere alanının dışına taşınmasını sağlarken; dışsallaştırma, bu güvenlik mantığının mekânsal olarak hayata geçirilmesini mümkün kılmaktadır. Böylece AB, göç yönetimini kendi sınırları içinde üstlenmek yerine, sorumluluğu ve maliyetleri giderek üçüncü ülkelere devreden bir sınır rejimi inşa etmektedir. Van sınır duvarı, bu sürecin en çarpıcı ve eleştirel biçimde okunabilecek örneklerinden birini sunmaktadır. Duvar, hukuki olarak AB sınırlarının dışında yer almakla birlikte, fiili olarak AB'nin göç kontrol stratejisinin maddi bir uzantısı olarak işlev görmektedir. Bu durum, AB sınırlarının yalnızca hukuki metinler ve haritalar üzerinden değil, güvenlik pratikleri ve mekânsal düzenlemeler aracılığıyla yeniden üretildiğini göstermektedir. Başka bir ifadeyle, AB'nin sınırları sabit bir coğrafi çizgi olmaktan çıkmakta; göçün durdurulmasının mümkün olduğu her yerde yeniden kurulmaktadır.

Normatif açıdan bakıldığında, bu durum AB'nin kendisini bir "insani koruma alanı", "normatif güç" ve "hukuk temelli aktör" olarak tanımlayan söylemiyle ciddi bir gerilim yaratmaktadır. Göçün dışsallaştırılması, AB'yi düzensiz göçün insani sonuçlarından hukuken ve siyaseten yalıtırken; göçmenlerin maruz kaldığı riskleri, şiddeti ve kırılabilirliği üçüncü ülkelerin sınır bölgelerinde yoğunlaştırmaktadır. Van sınır duvarının göçü durdurmak yerine daha tehlikeli güzergâhlara yönlendirmesi, güvenlikleştirme politikalarının literatürde sıklıkla vurgulanan "yapısal ama görünmez" insani bedellerini açık biçimde ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, dışsallaştırma yalnızca bir yönetim stratejisi değil, aynı zamanda eşitsiz ve hiyerarşik bir siyasal ilişki biçimi üretmektedir. AB, sınır güvenliğini ve göç kontrolünü aday veya komşu ülkeler üzerinden yürütürken, bu ülkeleri fiilen Avrupa sınır rejiminin ön cephe haline getirmektedir. Türkiye örneğinde bu durum, ülkenin hem göçmenlerin barındırılması hem de Avrupa'ya yönelen hareketliliğin durdurulması açısından merkezi bir rol üstlenmesine yol açmıştır. Ancak bu rol, AB ile Türkiye arasındaki ilişkilerde simetrik bir ortaklıktan ziyade, sorumluluğun aşığı doğru kaydırıldığı bir dışsallaştırma ilişkisini yansıtmaktadır.

Çalışmanın bulguları, AB göç rejiminin karşı karşıya olduğu meselenin yalnızca "daha etkili sınır kontrolü" değil, daha derin bir normatif kriz olduğunu göstermektedir. Güvenlikleştirme ve dışsallaştırma stratejileri kısa vadede düzensiz göçü AB sınırlarından uzaklaştırıyor gibi görünse de, uzun vadede göçün insani maliyetlerini artırmakta, sınır bölgelerinde kırılabilirlik üretmekte ve AB'nin evrensel insan hakları söyleminin inandırıcılığını aşındırmaktadır. Bu durum, Avrupa bütünleşmesinin yalnızca ekonomik ve kurumsal değil, aynı zamanda ahlaki ve siyasal temelleri açısından da ciddi sorular doğurmaktadır.

Sonuç olarak bu çalışma, Türkiye-İran sınırındaki Van duvarını istisnai veya yerel bir güvenlik önlemi olarak değil, AB göç rejiminin giderek normalleşen güvenlikçi ve dışsallaştırılmış mantığının bir parçası olarak ele almayı önermektedir. Bu vaka, göçün güvenlikleştirilmesi ile sınırların dışsallaştırılması arasındaki ilişkinin somut, mekânsal ve bedensel sonuçlarını görünür kılmakta; Avrupa'nın sınırlarının nerede başlayıp nerede bittiğine dair yerleşik kabulleri sorgulamaya açmaktadır. Bu nedenle AB göç politikalarının geleceğine ilişkin tartışmalar, yalnızca etkinlik ve kontrol odaklı değil; sorumluluk, eşitlik ve insani koruma ilkelerini merkeze alan daha eleştirel ve normatif bir çerçeveye ihtiyaç duymaktadır.

Etik Beyanı: Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu yazarlar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Akademik İzdüşüm Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazarlarına aittir.

Destek ve Teşekkür: Bu araştırmanın hazırlanmasında herhangi bir kurumdan destek alınmamıştır.

Katkı Oranı Beyanı: Araştırmanın tüm süreci makalenin beyan edilen tek yazarı tarafından gerçekleştirilmiştir.

Yapay Zeka Kullanım Beyanı: Bu çalışmanın araştırma, analiz ve yazım süreçlerinde herhangi bir yapay zeka aracı kullanılmamıştır.

KAYNAKÇA

- Andersson, R. (2014). *Illegality, Inc.: Clandestine migration and the business of bordering Europe*. University of California Press.
- Augustova, K., Farrand-Carrapico, H., & Obradovic-Wochnik, J. (2024). Epistemic borderwork: Violent pushbacks, refugees, and the politics of knowledge at the EU border. *Geopolitics*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1080/14650045.2023.2182352>
- Bialasiewicz, L. (2012). Off-shoring and out-sourcing the borders of Europe: Libya and EU border work in the Mediterranean. *Geopolitics*, 17(4), 843–866. <https://doi.org/10.1080/14650045.2012.660579>
- Bigo, D. (2002). Security and immigration: Toward a critique of the governmentality of unease. *Alternatives*, 27(Special Issue), 63–92. <https://doi.org/10.1177/03043754020270S105>
- Bozçalı, F. (2024a). Corridors of countersovereignty: Insurgency, smuggling, and post-nation-state politics in Turkey's Kurdish highlands. *Anthropological Theory*, 24(3), 325–343. <https://doi.org/10.1177/14634996241232755>
- Bozçalı, F. (2024b). Proving injustice: Smuggler killings, impunity work, and vernacular counterforensics in Turkey's Kurdish borderlands. *American Anthropologist*, 126(4), 567–580. <https://doi.org/10.1111/aman.28015>
- Boswell, C. (2003). The external dimension of EU immigration and asylum policy. *International Affairs*, 79(3), 619–638. <https://doi.org/10.1111/1468-2346.00326>
- Boswell, C. (2007). Migration control in Europe after 9/11: Explaining the absence of securitization. *Journal of Common Market Studies*, 45(3), 589–610. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5965.2007.00722.x>
- Börzel, T. A., Dimitrova, A., & Schimmelfennig, F. (2017). European Union enlargement and integration capacity: Concepts, findings, and policy implications. *Journal of European Public Policy*, 24(2), 157–176. <https://doi.org/10.1080/13501763.2016.1265576>
- Buzan, B., Wæver, O., & de Wilde, J. (1998). *Security: A new framework for analysis*. Lynne Rienner Publishers.
- Castles, S., de Haas, H., & Miller, M. J. (2014). *The age of migration: International population movements in the modern World*. Palgrave Macmillan.
- Crawley, H., Düvell, F., Jones, K., McMahon, S., & Sigona, N. (2016). *Destination Europe? Understanding the dynamics and drivers of Mediterranean migration in 2015*. University of Sussex.
- Çetin, İ. (2020). Avrupa Birliği göç politikalarında dışsallaştırma ve Türkiye. *Uluslararası İlişkiler*, 17(67), 85–106.
- Dikilitaş, B. (2019). EU pre-accession funds for border management in Turkey: Preparing for membership or safeguarding EU external borders? (Yayınlanmamış YL Tezi. Middle East Technical University, Graduate School of Social Sciences, Ankara, Türkiye)
- Davies, T., Isakjee, A., & Obradovic-Wochnik, J. (2022). Epistemic borderwork: Violent pushbacks, refugees, and the politics of knowledge at the EU border. *Annals of the American Association of Geographers*, 113(1), 169–188. <https://doi.org/10.1080/24694452.2022.2077167>
- De Genova, N. (2017). *The borders of "Europe": Autonomy of migration, tactics of bordering*. Duke University Press.
- European Commission. (2016). The EU and the refugee crisis. Publications Office of the European Union. <https://www.consilium.europa.eu>
- European Council. (2016). EU–Turkey statement, 18 March 2016. <https://www.consilium.europa.eu>

- European Council on Foreign Relations. (2018). EU migration partnerships: A balanced assessment. ECFR Policy Brief.
- Favell, A. (2008). *Eurostars and Eurocities: Free movement and mobility in an integrating Europe*. Blackwell Publishing.
- Geddes, A. (2003). *The politics of migration and immigration in Europe*. SAGE Publications.
- Geddes, A., & Scholten, P. (2016). *The politics of migration and immigration in Europe (2nd ed.)*. SAGE Publications.
- Gökalp Aras, N. E., & Şahin Mencütek, Z. (2019). The international migration and foreign policy nexus: The case of Turkey. *Migration Letters*, 16(3), 353–368. <https://doi.org/10.33182/ml.v16i3.710>
- Guild, E. (2006). *The legal elements of European identity: EU citizenship and migration law*. Kluwer Law International.
- Huysmans, J. (2000). The European Union and the securitization of migration. *Journal of Common Market Studies*, 38(5), 751–777. <https://doi.org/10.1111/1468-5965.00263>
- Huysmans, J. (2006). *The politics of insecurity: Fear, migration and asylum in the EU*. Routledge.
- İçduygu, A., & Aksel, D. B. (2014). Turkish migration policies: A critical historical assessment. *Perceptions: Journal of International Affairs*, 19(3), 167–190.
- Jones, R., & Johnson, C. (2016). Border militarization and the re-articulation of sovereignty. *Transactions of the Institute of British Geographers*, 41(2), 187–200. <https://doi.org/10.1111/tran.12115>
- Karadağ, A. (2019). Europeanisation of border management in Turkey: From candidate country to buffer zone. *Journal of Balkan and Near Eastern Studies*, 21(3), 283–299. <https://doi.org/10.1080/19448953.2018.1532681>
- Kaya, A. (2020). *Populism and heritage in Europe: Lost in diversity and unity*. Routledge.
- Lavenex, S. (2006). Shifting up and out: The foreign policy of European immigration control. *West European Politics*, 29(2), 329–350. <https://doi.org/10.1080/01402380500512684>
- Léonard, S. (2010). EU border security and migration into the European Union: FRONTEX and securitisation through practices. *European Security*, 19(2), 231–254. <https://doi.org/10.1080/09662839.2010.526937>
- Lippert, B. (2021). Turkey and the European Union: From accession negotiations to mutual instrumentalisation. In W. Wessels & A. Maurer (Eds.), *The European Union and its neighbours* (pp. 267–286). Palgrave Macmillan.
- Moreno-Lax, V. (2017). *Accessing asylum in Europe: Extraterritorial border controls and refugee rights under EU law*. Oxford University Press.
- Mountz, A. (2010). *Seeking asylum: Human smuggling and bureaucracy at the border*. University of Minnesota Press.
- Newman, D. (2006). The lines that continue to separate us: Borders in our “borderless” world. *Progress in Human Geography*, 30(2), 143–161. <https://doi.org/10.1191/0309132506ph599oa>
- Rumford, C. (2006). Borders and bordering. *European Journal of Social Theory*, 9(2), 155–169. <https://doi.org/10.1177/1368431006063334>
- Schimmelfennig, F. (2008). EU political accession conditionality after the 2004 enlargement: Consistency and effectiveness. *Journal of European Public Policy*, 15(6), 918–937. <https://doi.org/10.1080/13501760802196861>

- Triandafyllidou, A. (2018). A “refugee crisis” unfolding: “Real” events and their interpretation in media and political debates. *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 16(1–2), 198–216. <https://doi.org/10.1080/15562948.2017.1309089>
- United Nations High Commissioner for Refugees. (2015). *Europe refugee emergency*. <https://www.unhcr.org/europe-emergency.html>
- Üstübici, A. (2019). Externalisation of migration governance: Turkey as a case study. *Migration Studies*, 7(1), 1–20. <https://doi.org/10.1093/migration/mny015>
- Vaughan-Williams, N. (2015). *Europe’s border crisis: Biopolitical security and beyond*. Oxford University Press.
- Walters, W. (2015). Migration, vehicles, and politics: Three theses on viapolitics. *European Journal of Social Theory*, 18(4), 469–488. <https://doi.org/10.1177/1368431015575710>
- Wilson, T. M., & Donnan, H. (Eds.). (2012). *A companion to border studies*. Wiley-Blackwell.

THE SECURITIZATION AND EXTERNALIZATION OF THE EU'S MIGRATION REGIME: A CRITICAL ANALYSIS THROUGH THE VAN-İRAN BORDER WALL

Extended Summary

This study aims to critically examine the transformation of the European Union's (EU) migration regime in the post-2015 period through the intertwined processes of securitization and externalization. Specifically, it seeks to answer how the securitization of migration at the EU level enables the spatial displacement of border control beyond EU territory, and how this process materializes in non-EU contexts. Using the Van-İran border wall as a case study, the research investigates how EU-centered migration governance reshapes borders, security practices, and everyday life in transit countries. The study is necessary because existing literature on EU migration policies has largely focused on intra-EU borders or maritime spaces, while the material and social consequences of externalized border practices in non-member countries remain underexplored.

The study is a qualitative, conceptual and empirical case study grounded in critical migration and border studies. It employs a theoretical synthesis of securitization theory and externalization approaches to analyze the transformation of the EU migration regime. The primary research problem concerns the ways in which EU migration governance produces spatially displaced border practices and how these practices operate beyond formal EU borders. The Van border wall, constructed along the Turkey-İran border, is selected as a critical case illustrating the materialization of EU security logic outside EU territory.

Data are drawn from qualitative sources, including policy documents, academic literature, secondary reports, and existing field-based studies on border practices in eastern Türkiye. The study does not rely on statistical modeling or hypothesis testing; instead, it applies interpretive and critical qualitative analysis to examine discourse, policy frameworks, and spatial practices. The analysis focuses on how security rationales are translated into physical infrastructure and how these infrastructures affect migrants and local border communities.

The findings demonstrate that the Van border wall functions as more than a physical security measure aimed at preventing irregular migration. First, the analysis shows that the wall represents a material manifestation of the EU's externalized border regime, effectively extending EU border control eastward in practice, though not in legal terms. Second, the study finds that securitization and externalization are mutually reinforcing processes: migration is constructed as an existential threat, which legitimizes extraordinary measures and enables their implementation beyond EU territory.

Empirically, the findings reveal that the wall does not halt migration but instead redirects migrants toward more dangerous and life-threatening routes, increasing exposure to violence, harsh terrain, and climatic risks. Furthermore, the wall significantly reshapes the everyday lives of local communities in the border region by disrupting cross-border social relations, informal economies, and mobility practices. As a result, the border becomes a site of social division and intensified surveillance rather than a neutral territorial line.

The study concludes that the Van-İran border wall should not be understood as an exceptional or purely national security measure, but rather as a concrete expression of the increasingly normalized logic of securitization and externalization within the EU migration regime. By relocating migration control to transit countries, the EU effectively shifts responsibility and humanitarian costs away from its own territory while maintaining the appearance of secure and controlled borders.

This finding highlights a broader normative crisis within the EU migration regime. While the EU continues to present itself as a normative power committed to human rights and international protection, externalized border practices undermine these claims by producing vulnerability, risk, and inequality beyond EU borders. The study contributes to the literature by empirically linking securitization and externalization through a non-EU land border case, thereby filling an important gap in migration and border studies. It underscores the need for future research and policy debates to move beyond effectiveness and control, and instead center responsibility, accountability, and humanitarian protection in discussions of EU migration governance.